

**Lausunto
18.10.2024**

Viite: Ulkoasiainvaliokunnan lausuntopyyntö Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta (VNS 3/2024 vp)

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko VNS 3/2024

Suomen Reserviupseeriliitto ry (RUL) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta asiasta. Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko on yhdessä valmisteilla olevan puolustusselonteon sekä niin ikään työn alla olevan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS) kanssa keskeisiä valtion turvallisuutta linjaavia asiakirjoja. RUL on ilmaissut halunsa olla mukana puolustusselonteon valmistelussa jo ennen kuin kyseinen selonteko on lausuntovaiheessa.

Selonteon 1.–2. luvuissa on hyvin kuvattu uuden ajan ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja toimintaympäristön muutos, joka tulee huomioida kunkin hallinnonalan omissa strategioissa ja toimenpiteissä.

Ahvenmaan osuus selonteossa on perinteinen, eikä kovin yksityiskohtainen. Suomen Nato-jäsenyys ei vaikuta Ahvenanmaan kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaan asemaan. On selvää, että Ahvenanmaalla on vakiintunut kansainvälisoikeudellinen asema, jota Suomi kunnioittaa. Maakunta on osa Suomen valtioaluetta, ja sen puolueettomuuden puolustaminen kuuluu sopimusmääräysten mukaan Suomelle. Suomi on varautunut puolustamaan Ahvenanmaata tarpeellisin toimenpitein. Voimakkaasti muuttuneen Itämeren alueen ja yleiseurooppalaisen turvallisuustilanteen takia Ahvenanmaan asemaa ja roolia olisi ollut hyvä tarkastella syvällisemmin ja selvittää perusteellisesti vaatiiko uusi turvallisuuspoliittinen tilanne uusia järjestelyjä Ahvenanmaan puolustuksen osalta.

Luvussa 3 on esitetty selkeästi ja suoraan niitä toimenpiteitä, miten esitettyihin kehityskulkuihin aiotaan vastata. Ukrainan tukemiseen liittyvät eri keinovalikoimat ovat kannatettavia.

Luvussa 3.1.2 on tuotu esille kokonaisturvallisuuden ja kokonaismaanpuolustuksen merkitys kriisinkestävyydelle. Vahvan maanpuolustustahdon todetaan luovan pohjaa kokonaismaanpuolustukselle ja kokonaisturvallisuudelle. Näiden käsitteiden terminologia ei ole täysin selkeä. Selonteon perusteella kokonaismaanpuolustus näyttäisi käsittelevän toimintaa Nato-ympäristössä ja kokonaisturvallisuus käsittelisi laajemmin muuta turvallisuuteen liittyviä toimia. RUL on tuonut esille huolensa kokonaisturvallisuuden käsitteiden jatkuvan muuttumisen ongelman kokonaisuuden ymmärtämisen kannalta jo aikaisemminkin, mm. liiton lausunnossa Yhteiskunnan kokonaisturvallisuusstrategiasta.

Kansalliseen puolustuskykyyn liittyvät osuudet ovat selkeitä. Nähtävissä olevassa tulevaisuudessa taloudellisten resurssien riittävyys voi muodostua ongelmalliseksi lähivuosina. RUL:n mielestä aktiivisia toimia edellyttäviä asioita ovat erityisesti kansallisen yhtenäisyyteen tähtäävät toimenpiteet sekä se, kansalaiset kokevat Suomen ja länsimaisen demokratian puolustamisen arvoiseksi.

**Lausunto
18.10.2024**

Maanpuolustusvelvollisuus on kaikkien yhteinen asia ja sen eteen on tehtävä eri hallinnonalojen ja toimijoiden töitä. Tällä hetkellä maanpuolustusvelvollisuus koskettaa käytännössä vain vähemmistöä suomalaisista. Nykyiset uhkat ja kriisit kohdistuvat koko yhteiskuntaan. Aktiivinen kansalainen on usein mukana monen eri tahon toiminnassa. Häiriö- ja poikkeusoloissa eri tahoilla on tarve varmistaa oma toimintansa varaamalla riittävät henkilöresurssit omaan käyttöönsä. Poikkeusolovaroituksia on asevelvollisrekisterin lisäksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla, kunnissa, pelastuslaitoksilla ja yrityksillä.

Kaikkien hallinnonalojen yhteinen ja kaikkia maanpuolustusvelvollisia koskevan henkilöstön osaamis- ja varaamisrekisteri häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tarvittavaa henkilöstöä varten olisi konkreettinen askel koko yhteiskunnan varautumisen edistämiseksi ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistamiseksi. RUL toivoo, että pikaisesti käynnistetään selvitystyö edellä mainitun osaamis- ja varaamisrekisterin mahdollistamiseksi.

Resurssoinnin osalta linjaus puolustusmenojen pitämisessä ylivaalikautisesti Naton tavoitteen mukaisella tasolla, vähintään 2 % suhteessa bruttokansantuotteeseen, on minimitaso. Käytännössä omasta puolustuksesta huolehtiminen sekä tulevat Nato-sitoumukset vaatinevat esitettyä suuremman puolustusbudjetin.

Reserviläisten kannalta keskeiseksi tulee muodostumaan puolustuselonteossa linjattavat asiat, mitkä koskevat muun muassa Naton rakenteita ja henkilöstön käyttöä. Nato-tehtävien palvelusehdot puuttuvat vielä kokonaan Naton joukkorakenteen osalta. Näistä joukoista pääosan muodostavat reserviläiset. Tällä hetkellä ei ole edes määritelty mikä taho edustaa reserviläisiä palvelusehtoneuvotteluissa. RUL on valmis antamaan asiantuntemuksensa tähän työhön.

Kokonaisuutena laadittu ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko on konkreettinen ja selkeä.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä
Puheenjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
aaro.makela@rul.fi
Puh. 050 540 5416

Janne Kosonen
Toiminnanjohtaja
Suomen Reserviupseeriliitto
janne.kosonen@rul.fi
Puh. 050 5810 819

Suomen Reserviupseeriliitto on vuonna 1931 perustettu reserviupseereiden valmiuksia kehittävä aatteellinen ja toiminnallinen maanpuolustusjärjestö. Liiton 300 jäsenyhdistyksessä on 27.000 henkilöjäsentä.